

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2023-2024

Anul de studiu: 2 / Semestrul: 1

Legendă:

-scris cu negru - formatul standard al fișei disciplinei (conform OM 5703/2011, Anexa 3: 31-33).

-scris cu albastru - sugestii operaționale pentru elaborarea fișei.

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	de TEOLOGIE
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Masterat (2022-2024)
1.6. Programul de studii/calificarea*	Teologie Comparată

* pentru a specifica aspectele legate de calificare, vor fi trecute codurile COR și/sau denumirile profesiilor cărora se adresează programul de studii (conform mențiunilor din Planul de învățământ).

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	<i>Uniatismul: soluția „ecumenică” medievală și rănilor conflictelor confessionale în Europa și în lume</i>			2.2. Cod disciplină	MTC 205		
2.3. Titularul activității de curs	Albu V. Alin						
2.4. Titularul activității de seminar / laborator	KARAMAN MINAIL						
2.5. Anul de studiu	2	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/CVP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	Apr

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studii după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					26
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					23
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					16
Tutoriat					6
Examinări					12
Alte activități					

3.7 Total ore studiu individual	83
3.9 Total ore pe semestru	125
3.10 Numărul de credite**	5

* 3.9. = 3.4. + 3.7.; numărul total de ore pe semestru trebuie calculat în funcție de nr. de credite (3.9.) și de volumul de muncă aferent unui credit (1 credit = 25 ore conform Ghidului de aplicare a ECTS).

** 3.10. = numărul de credite prevăzut a fi atribuit disciplinei prin planul de învățământ.

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Videoprojector, lap-top, flipchart
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	---

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C5. Cunoașterea și înțelegerea evoluției Bisericii Ortodoxe Române - dobândirea deprinderii de a analiza și interpreta datele referitoare la istoria Bisericii Ortodoxe Române și la istoria națională; - dezvoltarea unei atitudini critice, selective și sistematice față de informația istorică; - înțelegerea genetică a faptului istoric, în geneza și evoluția acestuia; - surprinderea rațiunilor profunde, uneori chiar providențiale, ale unor momente „cheie”

	din intervalul studiat; - identificarea celor mai importante evenimente și personalități care au marcat evoluția istorică a Transilvaniei în intervalul studiat; - facilitarea înțelegerii altor cursuri, în special din domeniul studiilor istorice, acolo unde se presupune interdisciplinaritatea.
Competențe transversale	Aplicarea regulilor de cercetare a evenimentelor istorice, a unor atitudini responsabile față de domeniul didactic-științific, pentru valorificarea creativă a propriului potențial, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Informarea obiectivă asupra trecutului Bisericii Ortodoxe Române, ca baza profesională adecvată
7.2 Obiectivele specifice	- să descrie conceptele, metodele și domeniile de cercetare specifice teologiei istorice; - să identifice cele mai importante evenimente și personalități care au marcat evoluția istorică a BOR și a culturii românești în intervalul studiat; - să evalueze corect și critic datele istorice și să sesizeze dinamica evenimentelor; - să interpreteze realitățile istorice prin valorificarea cercetărilor fundamentale în domeniu (a bibliografiei de bază); - să aplice principiul interpretării corecte a fenomenului istoric prin raportare justă la modul lui de influență asupra prezentului

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Dezbinarea Bisericii Ortodoxe din Transilvania în 1698-1701	Prelegere, discuții, cercetare pe documente, material didactic editat	2 ore fizice
2. Mitropolia de la Alba Iulia și catolicismul habsburgic la inc. sec. al XVIII-lea	Prelegere, discuții, cercetare pe documente, material didactic editat	2 ore fizice
3. Biserica Greco-catolică din Transilvania până la Inochentie Micu	Prelegere, discuții, cercetare pe documente, material didactic editat	2 ore fizice
4-5. Episcopul Inochentie Micu	Prelegere, discuții, cercetare pe documente, material didactic editat	4 ore fizice
6-7. Defecțiuni ale Greco-Catolicismului în sec. al XVIII-lea	Prelegere, discuții, cercetare pe documente, material didactic editat	4 ore fizice
8-9. Alba Iulia în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea: Ortodoxie și Greco-Catolicism	Fișiere audio-video Bibliografie cu acces digital Baze de date specifice Facilități de documentare prin internet	4 ore online
10-11. Bisericile Ortodoxă și Greco-Catolică din Transilvania în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea	Fișiere audio-video Bibliografie cu acces digital Baze de date specifice Facilități de documentare prin internet	4 ore online
12. Mișcarea națională transilvăneană în sec. 18	Fișiere audio-video Bibliografie cu acces digital Baze de date specifice Facilități de documentare prin internet	2 ore online
13-14. Școala Ardeleană	Prelegere, discuții, cercetare pe documente, material didactic editat	4 ore fizice

Bibliografie

Albu, Alin, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române. Evenimente, personalități, instituții*, Alba Iulia, Reîntregirea, 2013.

Albu, Alin, *Protopopul Simion Stoica de Alba Iulia - colaborator al lui Sofronie de la Cioara și apărător al Ortodoxiei* – în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa”, Anul LIII, nr. 2/2008, p. 73-83.

Albu, Alin, *Protopopul Nicolae Rațiu, figură remarcabilă a Bălgradului de la sfârșitul secolului al XVIII-lea* – în „Annales Universitatis Apulensis”, Series Theologica, 3/2003, Alba Iulia, 2003, p. 131-138.

Albu, Alin, *Viziunea lui Silviu Dragomir asupra unirii religioase din Transilvania (I)* – în „Altarul Reîntregirii”, revista Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, Serie nouă, Anul IX, Nr. 2, iul.-dec., 2004, p. 177-199.

Albu, Alin, *Politica bisericească a Vienei în Transilvania la jumătatea secolului al XVIII-lea între dogmă politică și toleranță confesională*, în „Altarul Reîntregirii”, Anul XI, Nr. 2, mai-august, 2006, p. 123-141.

Albu, Alin, *Orthodoxy and Greek-Catholicity in Transylvania – guide marks of the evolution of the Romanian Church in a three century history*, in Present relationship between the orthodox and the greek-catholics in Romania, synthesis drafted by the Metropolitan See of Cluj, Alba, Crișana and Maramureș, Cluj-Napoca, Renașterea Publishing House, 2006, p. 4-12.

Albu, Alin, *Dascălul Ioan al Bălgradului – o angajare în reafirmarea Ortodoxiei transilvănene și în promovarea școlii românești (secolul al XVIII-lea)*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa”, Anul LII, nr. 2/2007, p. 243-248.

Albu, Alin, *Protopopul Vasile de Alba Iulia și implicarea lui în primele două tentative de revenire la Ortodoxie după Unirea cu Biserica Romei (1707, 1711)*, în „Anuarul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, 2006-2007”, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2008, p. 221-234.

Blaga, Lucian, *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*, Ediție îngrijită de George Ivașcu, București, Editura Științifică, 1966.

Buzalic, Alexandru, *Unirea cu Roma în viziunea teologiei greco-catolice*, în „Annales Universitatis Apulensis”, Stiftung „Pro Oriente” Wien, Series Historica, volumul 9/II, 2000.

Câmpeanu, Remus, *Între patimă și luciditate. Opinii istoriografice critice privind unirea religioasă a românilor ardeleni*, în „300 de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei: actele colocviului Internațional din 23-25 noiembrie 2000”, Cluj Napoca, Presa Universitară Clujană, 2000.

Cucerzan, Eugen S., *Biserică și națiune. Trei secole de la înființarea Bisericii Române unite cu Roma. Istorie și actualitate*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2000.

Dragomir, Silviu, *Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII*, vol. I, Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de arhimandrit Emanuil Rus, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002.

Dragomir, Silviu, *Românii din Transilvania și Unirea cu Biserica Romei. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman (1697-1701)*, în *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 9-10, sept.-oct. 1962.

Dumitriu-Snagov, I., *Românii în arhivele Romei (secolul XVIII)*, București, Editura Cartea românească, 1973.

Hitchins, Keith, *Mit și realitate în istoriografia românească*, București, Editura Enciclopedică, 1997.

Hitchins, Keith, *Românii 1774-1866*, Ediția a II-a revăzută, traducere din engleză de George G. Potra și Delia Răzdolescu, București, Humanitas, 2004.

Miron, Greta Monica, *Unirea religioasă în istoriografia românească. I. (Școala Ardeleană)*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia”, volumul 38, 1993.

*** *Orthodoxy and Greek-Catholicity in Transylvania – guide marks of the evolution of the Romanian Church in a three century history*, in *Present relationship between the orthodox and the greek-catholics in Romania*, synthesis drafted by the Metropolitan See of Cluj, Alba, Crișana and Maramureș, Cluj-Napoca, Renașterea Publishing House, 2006, p. 4-12.

Păcurariu, Mircea, *Uniația în Transilvania în trecut și astăzi*, Editura Mitropoliei Ardealului, Sibiu, 1994.

Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. II, ediția a 3-a, Iași, Trinitas, 2006.

Păclișanu, Zenovie, *Istoria Bisericii Române Unite*, partea I, 1697-1751, publicată de Octavian Bârlea sub formă de volum în „Perspective”, XVII (1994-1995), nr. 65-68, Munchen.

Prodan, D., *Supplex Libellus Valachorum*, București, Editura Științifică, 1967.

Săsăujan, Mihai, *Politica bisericească a Curții din Viena în Transilvania (1740-1761)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002.

Săsăujan, Mihai, *Habsburgii și Biserica Ortodoxă din Imperiul Austriac (1740-1761). Documente*, Cluj-Napoca; Presa Universitară Clujeană, 2003.

Stăniloae, Dumitru, *Uniatismul din Transilvania, încercare de dezmembrare a poporului român*, București, 1973.*

8.2. Seminar-laborator		
1. Unirea cu Biserica Romei – prezentare generală a momentului 1698-1701	prezentare, aplicații, dezbateri, discuții dirijate, grupuri de lucru, analize, studii de caz	2 ore fizice
2. Istoriografia unirii religioase de la 1700 în perioada postdecembristă	prezentare, aplicații, dezbateri, discuții dirijate, grupuri de lucru, analize, studii de caz	2 ore fizice
3. Protopopul Vasile de Alba Iulia și cele două încercări de defectare a unirii de la 1707, 1711	prezentare, aplicații, dezbateri, discuții dirijate, grupuri de lucru, analize, studii de caz	3 ore fizice
4. Drama episcopului Inochentie Micu sau românii între aspirațiile naționale și politica europeană hegemonică și confesionalizantă (vieneză și papală)	prezentare, aplicații, dezbateri, discuții dirijate, grupuri de lucru, analize, studii de caz	1 oră online
5. Politica religioasă a Vienei în Transilvania în secolul al XVIII-lea	prezentare, aplicații, dezbateri, discuții dirijate, grupuri de lucru, analize, studii de caz	2 ore online
6. Reacții antiunioniste la jumătatea secolului al XVIII-lea în Transilvania	prezentare, aplicații, dezbateri, discuții dirijate, grupuri de lucru, analize, studii de caz	2 ore online
7. Biserica Ortodoxă din Transilvania în perioada episcopilor sărbi	prezentare, aplicații, dezbateri, discuții dirijate, grupuri de lucru, analize, studii de caz	2 ore fizice

Bibliografie

Albu, Alin, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române. Evenimente, personalități, instituții*, Alba Iulia, Reîntregirea, 2013.

Albu, Alin, *Orthodoxy and Greek-Catholicity in Transylvania – guide marks of the evolution of the Romanian Church in a three century history*, in *Present relationship between the orthodox and the greek-catholics in Romania*, synthesis drafted by the Metropolitan See of Cluj, Alba, Crișana and Maramureș, Cluj-Napoca, Renașterea Publishing House, 2006, p. 4-12.

Albu, Alin, *Politica bisericească a Vienei în Transilvania la jumătatea secolului al XVIII-lea între dogmă politică și toleranță confesională*, în „Altarul Reîntregirii”, Anul XI, Nr. 2, mai-august, 2006, p. 123-141.

Albu, Alin, *Protopopul Vasile de Alba Iulia și implicarea lui în primele două tentative de revenire la Ortodoxie după Unirea cu Biserica Romei (1707, 1711)*, în „Anuarul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, 2006-2007”, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2008, p. 221-234.

Albu, Alin, *Viziunea lui Silviu Dragomir asupra unirii religioase din Transilvania (I)* – în „Altarul Reîntregirii”, revista Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, Serie nouă, Anul IX, Nr. 2, iul.-dec., 2004, p. 177-199.

Blaga, Lucian, *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*, Ediție îngrijită de George Ivașcu, București, Editura Științifică, 1966.

Buzalic, Alexandru, *Unirea cu Roma în viziunea teologiei greco-catolice*, în „Annales Universitatis Apulensis”, Stiftung „Pro Oriente” Wien, Series Historica, volumul 9/II, 2000.

Câmpeanu, Remus, *Între patimă și luciditate. Opinii istoriografice critice privind unirea religioasă a românilor ardeleni*, în „300 de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei: actele colocviului Internațional din 23-25 noiembrie 2000”, Cluj Napoca, Presa Universitară Clujană, 2000.

Cucerzan, Eugen S., *Biserică și națiune. Trei secole de la înființarea Bisericii Române unite cu Roma. Istorie și actualitate*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2000.

Dragomir, Silviu, *Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII*, vol. I, Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de arhimandrit Emanuil Rus, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002, p. 65.

Dragomir, Silviu, *Românii din Transilvania și Unirea cu Biserica Romei. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman (1697-1701)*, în *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 9-10, sept.-oct. 1962.

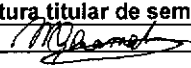
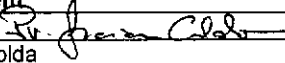
Dumitriu-Snagov, I., *Românii în arhivele Romei (secolul XVIII)*, București, Editura Cartea românească, 1973.
 Hitchins, Keith, *Mit și realitate în istoriografia românească*, București, Editura Enciclopedică, 1997.
 Hitchins, Keith, *Românii 1774-1866*, Ediția a II-a revăzută, traducere din engleză de George G. Potra și Delia Răzdolescu, București, Humanitas, 2004.
 Miron, Greta Monica, *Unirea religioasă în istoriografia românească. I. (Școala Ardeleană)*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia”, volumul 38, 1993.
 *** *Orthodoxy and Greek-Catholicity in Transylvania – guide marks of the evolution of the Romanian Church in a three century history*, in *Present relationship between the orthodox and the greek-catholics in Romania*, synthesis drafted by the Metropolitan See of Cluj, Alba, Crișana and Maramureș, Cluj-Napoca, Renașterea Publishing House, 2006, p. 4-12.
 Păcurariu, Mircea, *Uniația în Transilvania în trecut și astăzi*, Editura Mitropoliei Ardealului, Sibiu, 1994.
 Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. II, ediția a 3-a, Iași, Trinitas, 2006.
 Păclișanu, Zenovie, *Istoria Bisericii Române Unite*, partea I, 1697-1751, publicată de Octavian Băreia sub formă de volum în „Perspective”, XVII (1994-1995), nr. 65-68, Munchen.
 Prodan, D., *Supplex Libellus Valachorum*, București, Editura Științifică, 1967;
 Săsăujan, Mihai, *Politica bisericească a Curții din Viena în Transilvania (1740-1761)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002
 Săsăujan, Mihai, *Habsburgii și Biserica Ortodoxă din Imperiul Austriac (1740-1761). Documente*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003;
 Stăniloae, Dumitru, *Uniațismul din Transilvania, încercare de dezmembrare a poporului român*, București, 1973.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina oferă atât metode specifice de cercetare istorică, de corelare a informațiilor și integrare a lor în procesul de înțelegere a evoluției comunităților românești din trecut până în prezent, cât și conținuturi, informații concrete despre trecutul Bisericii Ortodoxe Române și istoria națională, care să facă posibilă înțelegerea prezentului și a profilului / identității românești, ca premisă pentru o integrare europeană veritabilă și pentru o exprimare coerentă a propriilor specificități și valori.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Evaluare scrisă sau frontală/orală pe baza unui subiect extras de student</i>	100%
10.5 Seminar/laborator	<i>Prezentare referat în cadrul orei de seminar</i>		Prezentarea este obligatorie pentru intrarea în examen
10.6 Standard minim de performanță: - cunoaște personalitățile și evenimentele importante ale Bisericii Ortodoxe Române - pentru nota 5 (cinci), studentul trebuie să cunoască elementele esențiale ale cursului, care sunt evidențiate în manual (bold, italic, underline).			

Data completării	Titular de curs	Titular de seminar
25.09.2023	Albu Viorel	Qaramah Mihail
Data avizării în departament	Semnătura titular de curs	Semnătura titular de seminar
29.09.2023		
Director de departament		
Pr.conf.univ.dr. Lucian Colda		

10.4 Curs

10.1 Evaluare finală

10.2 Evaluare scrisă sau frontală/orală pe baza unui subiect extras de student

100%